PADOMES LĒMUMS (KĀDP) 2022/1965

(2022. gada 17. oktobris)

par atbalstu Apvienoto Nāciju Organizācijas Rīcības programmai par kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu visos aspektos

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienību un jo īpaši tā 28. panta 1. punktu un 31. panta 1. punktu,

ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos priekšlikumu,

tā kā:

(1) Valstis, kas piedalījās visiem nelikumīgas kājnieku ieroču un vieglo ieroču tirdzniecības aspektiem veltītā Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) konferencē, 2001. gada 20. jūlijā pieņēma ANO Rīcības programmu par kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu visos aspektos ("ANO Rīcības programma"). ANO Ģenerālā asambleja 2005. gada 8. decembrī pieņēma starptautisko instrumentu, ar kuru valstis varētu laikus un droši noteikt un izsekot nelikumīgus kājnieku ieročus un vieglos ieročus ("Starptautiskais izsekošanas instruments"). Abos minētajos starptautiskajos instrumentos norādīts, ka valstis attiecīgi sadarbosies ar ANO, lai atbalstītu to efektīvu īstenošanu.

(2) Padome 2002. gada 12. jūlijā pieņēma Vienoto rīcību 2002/589/KĀDP ([1]) par kājnieku ieroču un vieglo ieroču ("VIKI") destabilizējošas uzkrāšanas un izplatīšanas apkarošanu.

(3) Eiropadome 2005. gada 16. decembrī pieņēma ES Stratēģiju VIKI un to munīcijas nelikumīgas uzkrāšanas un tirdzniecības apkarošanai. Minētajā stratēģijā ir precizēts, kā atbalstīt ANO Rīcības programmu – starptautiskā mērogā īstenojamās rīcības pirmo prioritāti –, un ir pausts aicinājums pieņemt juridiski saistošu starptautisku instrumentu, lai izsekotu un marķētu VIKI un to munīciju.

(4) Pēc Starptautiskā izsekošanas instrumenta pieņemšanas Savienība atbalstīja tā pilnīgu īstenošanu, pieņemot un īstenojot Padomes Vienoto rīcību 2008/113/KĀDP ([2]). Vienotās rīcības īstenošanu Padome novērtēja pozitīvi.

(5) Padome 2011. gada 18. jūlijā pieņēma Lēmumu 2011/428/KĀDP ([3]), kas atbalstīja otrās Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences, kurā tiek pārskatīti panākumi, kas gūti, īstenojot Rīcības programmu, rīkošanu 2012. gadā.

(6) Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, ko pieņēma 2015. gada 25.–27. septembrī, ir apstiprināts, ka VIKI nelikumīgas tirdzniecības apkarošana ir vajadzīga, lai sasniegtu daudzus ilgtspējīgas attīstības mērķus, tostarp mērķus, kas saistīti ar mieru, taisnīgumu un spēcīgām institūcijām, nabadzības mazināšanu, ekonomikas izaugsmi, veselību, dzimumu līdztiesību un drošām pilsētām. Tāpēc saistībā ar ilgtspējīgas attīstības 16.4 mērķi visas valstis ir apņēmušās ievērojami samazināt finanšu un ieroču nelikumīgu apriti.

([1]) Padomes Vienotā rīcība 2002/589/KĀDP (2002. gada 12. jūlijs) par Eiropas Savienības ieguldījumu kājnieku ieroču un vieglo ieroču destabilizējošas uzkrāšanas un izplatīšanas apkarošanā un par Vienotās rīcības 1999/34/KĀDP atcelšanu (OV L 191, 19.7.2002., 1. lpp.).

([2]) Padomes Vienotā rīcība 2008/113/KĀDP (2008. gada 12. februāris), lai atbalstītu starptautisku instrumentu, ar kura palīdzību valstis varētu laikus un droši noteikt un izsekot nelikumīgus kājnieku un vieglos ieročus (VIKI) saistībā ar ES stratēģiju VIKI, kā arī to munīcijas nelikumīgas uzkrāšanas un tirdzniecības apkarošanai (OV L 40, 14.2.2008., 16. lpp.).

([3]) Padomes Lēmums 2011/428/KĀDP (2011. gada 18. jūlijs) par to, lai atbalstītu Apvienoto Nāciju Organizācijas Atbruņošanās lietu biroja veiktās darbības, īstenojot Apvienoto Nāciju Organizācijas rīcības programmu, lai novērstu, apkarotu un izskaustu kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgu tirdzniecību visos tās aspektos (OV L 188, 19.7.2011., 37. lpp.).

(7) Padome 2017. gada 3. aprīlī pieņēma Lēmumu (KĀDP) 2017/633 ([4]), kas atbalstīja trešās Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences, kurā tiek pārskatīti panākumi, kas gūti, īstenojot Rīcības programmu, rīkošanu 2018. gadā. Trešajā pārskatīšanas konferencē 2018. gada 30. jūnijā tika pieņemts noslēguma dokuments, kurā valstis atjaunoja apņemšanos novērst un apkarot VIKI novirzīšanu. Valstis atkārtoti apstiprināja gatavību turpināt starptautisko sadarbību un pastiprināt reģionālo sadarbību, to panākot ar labāku koordināciju, apspriešanos, informācijas apmaiņu un operatīvo sadarbību, šajā procesā iesaistot attiecīgās reģionālās un apakšreģionālās organizācijas, kā arī tiesībaizsardzības, robežkontroles un eksporta un importa licencēšanas iestādes.

(8) Atbruņošanās programmā "Mūsu kopīgās nākotnes nodrošināšana", ar ko ANO ģenerālsekretārs iepazīstināja 2018. gada 24. maijā, ir aicināts pievērsties parasto ieroču pārmērīgai uzkrāšanai un nelikumīgai tirdzniecībai un atbalstīt valstu līmeņa pieejas attiecībā uz VIKI un to munīciju, ko atzīst par galveno bruņotas vardarbības un konfliktu veicinātāju.

(9) Padome 2018. gada 19. novembrī pieņēma ES Stratēģiju pret nelikumīgiem šaujamieročiem, kājnieku ieročiem un vieglajiem ieročiem un to munīciju "Ieroču drošības garantēšana, pilsoņu aizsardzība" ("ES VIKI stratēģija"), kurā ir izklāstītas pamatnostādnes Savienības rīcībai VIKI jomā. ES VIKI stratēģijā ANO rīcības programma tiek uzskatīta par globālu satvaru apdraudējuma, ko rada nelikumīgi VIKI, novēršanai, un pausts atbalsts tās pilnīgai un efektīvai īstenošanai valsts, reģionālā un globālā līmenī.

(10) Padome 2018. gada 17. decembrī pieņēma Lēmumu 2018/2011/KĀDP ([5]). ES VIKI stratēģijā norādīts, ka Savienība sistemātiski integrēs dzimumu līdztiesības jautājumus to jauno projektu saturā, kas saistīti ar cīņu pret vardarbību, kurā lietoti šaujamieroči, un VIKI vispārējo kontroli, un apmainīsies ar paraugpraksi minētajā sakarā.

(11) 2022. gadā notikušās astotās divgadējās valstu sanāksmes ANO Rīcības programmas īstenošanas izskatīšanai, galīgajā ziņojumā ir uzsvērti šādi elementi:

— Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta pilnīga un efektīva īstenošana ir būtiska, lai pastiprinātu centienus panākt ilgtspējīgu mieru, drošību, sociālekonomisko attīstību, cilvēktiesību īstenošanu un dzīvības aizsardzību, kā tas izklāstīts arī ANO ģenerālsekretāra Atbruņošanās programmā ietvertajos attiecīgajos noteikumos par VIKI,

— nepieciešamība panākt sieviešu pilnīgu, vienlīdzīgu, jēgpilnu un efektīvu līdzdalību visos lēmumu pieņemšanas un īstenošanas procesos, kas saistīti ar Rīcības programmu un Starptautisko izsekošanas instrumentu, un tiek sekmēta dzimumu līdztiesības aspektu iekļaušana to īstenošanas centienos, lai pievērstos VIKI nelikumīgās tirdzniecības atšķirīgajai ietekmei uz sievietēm, vīriešiem, meitenēm un zēniem,

— pilsoniskās sabiedrības nozīme, atbalstot valstu centienus Rīcības programmas pilnīgā un efektīvā īstenošanā, un atzīts pozitīvais pienesums, ko šajā sakarā var sniegt jaunieši,

— nepieciešamība panākt uzlabotu, efektīvu un ilgtspējīgu starptautisko sadarbību un palīdzību,

— jaunākās tendences VIKI ražošanā, tehnoloģijās un konstrukcijā – īpaši polimēru un modulāro ieroču, un šaujamieroču, kas ražoti, izmantojot 3D drukāšanu, jomā – ietekmē Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta pilnīgu un efektīvu īstenošanu, un visām valstīm būtu jāpievēršas šai jomai, ņemot vērā iespējas, izaicinājumus, nozares nozīmi, kā arī finansiāla un tehniskā atbalsta nepieciešamību, atšķirības starp valstīm tehnoloģiju ziņā un vajadzību veicināt starptautisku sadarbību,

— nozīme, kāda ir efektīvai VIKI izsekošanai, lai apkarotu VIKI nelikumīgu tirdzniecību konflikta un pēckonflikta situācijās,

([4]) Padomes Lēmums (KĀDP) 2017/633 (2017. gada 3. aprīlis) par atbalstu Apvienoto Nāciju Organizācijas Rīcības programmai par kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu visos aspektos (OV L 90, 4.4.2017., 12. lpp.).

([5]) Padomes Lēmums (KĀDP) 2018/2011 (2018. gada 17. decembris), ar ko atbalsta dzimumu līdztiesības politiku, programmas un pasākumus cīņā pret kājnieku ieroču nelegālu tirdzniecību un ļaunprātīgu izmantošanu, saskaņā ar Sieviešu, miera un drošības programmu (OV L 322, 18.12.2018., 38. lpp.).

— svarīga nepieciešamība izstrādāt vai ieviest stingru valsts tiesisko regulējumu VIKI marķēšanai, reģistrēšanai un izsekošanai saskaņā ar Starptautisko izsekošanas instrumentu, lai novērstu un apkarotu VIKI novirzīšanu un nelikumīgu starptautisku nodošanu neatļautiem saņēmējiem,

— nepieciešamība īstenot Starptautiskajā izsekošanas instrumentā ietvertās saistības attiecībā uz marķēšanu, uzskaiti un izsekošanu neatkarīgi no VIKI ražošanā izmantotajiem materiāliem vai metodēm,

— ievērojot Ģenerālās asamblejas Rezolūciju 76/233, atklāta sastāva darba grupas izveide, , lai izstrādātu politisku saistību kopumu kā jaunu globālu satvaru, kas novērsīs munīcijas ekspluatācijas pārvaldībā esošās nepilnības,

— visa VIKI aprites cikla dažādos posmos iesaistīto personu attiecīgā nozīme, tostarp, sadarbības ar nozari un, attiecīgā gadījumā, privāto sektoru nozīme, lai efektīvi novērstu VIKI nelikumīgu ražošanu un tirdzniecību,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

1. Lai ES īstenotu VIKI stratēģiju, šā lēmuma nolūks ir atbalstīt ANO Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta pilnīgu un efektīvu īstenošanu, uzlabot starptautisko, reģionālo un valsts drošību, sekmēt cilvēku drošības faktisku panākšanu un veicināt ilgtspējīgu attīstību, īstenojot VIKI kontroli.

2. Ievērojot šā panta 1. punktu, šā lēmuma mērķi ir šādi:

a) atbalstīt uz nākotni vērstas globālās politikas norises saistībā ar ceturtās Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences, kurā tiek pārskatīti panākumi, kas gūti, īstenojot Rīcības programmu, rīkošanu 2024. gadā;

b) stiprināt Rīcības programmas un Starptautiskā izsekošanas instrumenta efektīvu īstenošanu valsts un reģionālā līmenī;

c) atbalstīt dzimumvērīgu VIKI kontroles politiku un programmas.

3. Detalizēts šā projekta apraksts ir izklāstīts šā lēmuma pielikumā.

2. pants

1. Par šā lēmuma īstenošanu atbild Savienības Augstais pārstāvis ārpolitikas un drošības politikas jautājumos ("AP").

2. Šā lēmuma 1. pantā minētā projekta tehnisko īstenošanu veic ANO Atbruņošanās lietu birojs (*UNODA*).

3. *UNODA* savus uzdevumus veic AP pārziņā. Šajā nolūkā AP noslēdz vajadzīgās vienošanās ar *UNODA*.

3. pants

1. Finanšu atsauces summa Savienības finansētā projekta īstenošanai ir 4 524 465,05 EUR.

2. Izdevumus, ko finansē no šā panta 1. punktā minētās atsauces summas, pārvalda saskaņā ar procedūrām un noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam.

3. Komisija uzrauga 1. punktā minēto izdevumu pareizu pārvaldību. Šajā nolūkā Komisija noslēdz nepieciešamo finansēšanas nolīgumu ar *UNODA*. Finansēšanas nolīgumā nosaka, ka *UNODA* ir jānodrošina Savienības ieguldījuma redzamība, kas samērojama ar tā apjomu.

4. Komisija cenšas panākt, lai 3. punktā paredzēto finansēšanas nolīgumu noslēgtu pēc iespējas drīz pēc šā lēmuma stāšanās spēkā. Tā informē Padomi par visām grūtībām minētajā procesā, kā arī par finansēšanas nolīguma noslēgšanas datumu.

4. pants

1. Pamatojoties uz *UNODA* sagatavotiem regulāriem pārskata ziņojumiem, AP ziņo Padomei par šā lēmuma īstenošanu. Padomes veiktā izvērtēšana balstās uz minētajiem ziņojumiem.

2. Komisija ziņo par 1. pantā minētā projekta finanšu aspektiem.

5. pants

1. Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

2. Šis lēmums zaudē spēku 36 mēnešus pēc 3. panta 3. punktā minētā finansēšanas nolīguma noslēgšanas. Tomēr, ja minētajā laikposmā finansēšanas nolīgums nav noslēgts, šis lēmums zaudē spēku sešus mēnešus pēc stāšanās spēkā.

Luksemburgā, 2022. gada 17. oktobrī

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
J. BORRELL FONTELLES

PIELIKUMS

PROJEKTA DOKUMENTS PAR ATBALSTU APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJAS RĪCĪBAS PROGRAMMAI PAR KĀJNIEKU IEROČU UN VIEGLO IEROČU NELIKUMĪGAS TIRDZNIECĪBAS NOVĒRŠANU, APKAROŠANU UN IZSKAUŠANU VISOS ASPEKTOS

1. Vispārīga informācija

Apvienoto Nāciju Organizācijas Rīcības programmas par kājnieku ieroču un vieglo ieroču nelikumīgas tirdzniecības novēršanu, apkarošanu un izskaušanu visos aspektos (RP) pieņemšana 2001. gadā iezīmēja pagrieziena punktu starptautiskajos centienos apkarot kājnieku ieroču un vieglo ieroču (VIKI) nelikumīgu tirdzniecību. Kopš tā laika ir gūti būtiski panākumi, īstenojot Rīcības programmas un ar to saistītā izsekošanas instrumenta – 2005. gada Starptautiskā instrumenta, ar kuru valstis varētu laikus un droši noteikt un izsekot nelikumīgus kājnieku un vieglos ieročus (*ITI*) – noteikumus. Tomēr abu instrumentu pilnīgu un efektīvu īstenošanu joprojām kavē izaicinājumi un šķēršļi.

Efektīva kājnieku ieroču kontrole palīdz stiprināt ne tikai valsts un cilvēku drošību. Tā arī veicina ilgtspējīgu attīstību, kā valstis atzinušas Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam, kas kalpo par pamatu visaptverošai globālās politikas veidošanai un plānošanai. Nelikumīgām ieroču plūsmām ir centrāla nozīme bruņotu konfliktu, plaši izplatītas vardarbības, noziegumu un terorisma aktu rosināšanā, saasināšanā un uzturēšanā. Šīs plūsmas, jo īpaši konfliktu apstākļos, negatīvi ietekmē humānās palīdzības un miera operāciju personāla darbu un sarežģī miera nolīgumu noslēgšanu.

RP un *ITI* turpina nodrošināt vispārēju satvaru, par kuru vienojušās visas ANO dalībvalstis, lai risinātu kājnieku ieroču problēmu; tie uzliek saistības visām valstīm uzlabot valsts tiesību aktus un politiku kājnieku ieroču jomā, importa/eksporta kontroli, krājumu pārvaldību un marķēšanu un izsekošanu un iesaistīties sadarbībā un palīdzībā. Tomēr pēdējās desmitgadēs saistībā ar VIKI kontroli ir radušies jauni izaicinājumi, tostarp VIKI ražošanas, tehnoloģiju un konstrukcijas dizaina attīstība, kas varētu mazināt dažu RP un *ITI* izklāstīto noteikumu efektivitāti.

Astotā reizi divos gados sasauktā valstu sanāksme (*BMS8*), kas notika 2022. gada jūnijā, un ceturtā pārskatīšanas konference (*RevCon4*), kura plānota 2024. gadā, dod valstīm iespējas izvērtēt atlikušās nepietiekamības, risināt jaunos izaicinājumus un rosināt pielāgojumu un korekciju politiku un operatīvos pasākumus, ļaujot valstīm stiprināt globālo politikas programmu un RP un *ITI* efektivitāti.

No apņemšanās uz rīcību

Neraugoties uz atzinīgi vērtējamiem panākumiem globālās politikas līmenī, joprojām ir vajadzīgi stingri valstu un reģionālie pasākumi, lai īstenotu globālās apņemšanās un reģionālos instrumentus, par ko valstis ir vienojušās. Tiek lēsts, ka visā pasaulē apritē ir viens miljards šaujamieroču ([1]), tāpēc VIKI kontrole joprojām ir steidzams un neatliekams uzdevums.

Starptautiskās palīdzības pieprasījumu ([2]) skaits joprojām ir augsts. Ir vajadzīgi pastiprināti, ilgtspējīgi un prognozējami palīdzības mehānismi, lai apmierinātu vajadzības un stiprinātu VIKI kontroli un regulējumu. Daudzām valstīm, lai tās varētu pilnībā izpildīt politiskās saistības attiecībā uz kājnieku ieroču kontroli, tostarp tās, kas noteiktas Attīstības programmā 2030. gadam, ir vajadzīga starptautiska palīdzība.

Daudzām valstīm joprojām trūkst valsts koordinācijas mehānismu, savukārt daudzās valstīs, kurās tie pastāv, tie ir vāji. Šie mehānismi ir būtiski, lai saskaņotu valstu politiku un programmas, izstrādātu, īstenotu un novērtētu un pārraudzītu visaptverošu valsts politiku, stratēģijas un programmas kājnieku ieroču problēmu risināšanai. Valstu VIKI rīcības plānu skaits joprojām ir neliels, un, ja tādi ir, trūkst līdzekļu piešķiršanas vai integrācijas plašākos valstu attīstības un drošības

([1]) https://www.smallarmssurvey.org/database/global-firearms-holdings
([2]) https://smallarms.un-arm.org/international-assistance

satvaros. Datu vākšana daudzās valstīs joprojām ir nopietna problēma, kas apdraud izsekošanu un īstenošanas centienu kvantitatīvo pārraudzību. Pat ja dati ir pieejami, joprojām ir apgrūtināta valstu datu saskaņošana un sadalīšana. Lai gan ir gūts relatīvs progress marķēšanas jomā, pastāvīgi tiek saņemti daudzi pieprasījumi pēc palīdzības krājumu pārvaldē, uzskaitē, nodošanas kontrolē un izsekošanā ([3]). Tā kā izsekošana ir daļa no ilgtspējīgas attīstības mērķu (IAM) satvara, zemie panākumu rādītāji šajā satvarā jo īpaši apdraud programmas 2030. gadam īstenošanu ([4]).

Kopš sestās reizi divos gados sasauktās valstu sanāksmes, kas notika 2016. gadā, visā pasaulē ir panākts ievērojams progress, stiprinot saiknes starp kājnieku ieroču kontroli un dzimumu līdztiesību. Kājnieku ieroču jautājumam piemīt unikālas, cieši ar sabiedrību saistītas iezīmes, kas prasa, lai dzimumperspektīva tiktu pilnībā integrēta visās kājnieku ieroču kontroles dimensijās. Ievērojamais progress ar dzimumu saistītu noteikumu īstenošanā izriet no dalībvalstu *UNODA* iesniegtajiem valstu ziņojumiem, kuros norādīts, ka laikposmā no 2018. līdz 2022. gadam to valstu skaits, kuras tagad ņem vērā dzimumu līdztiesības apsvērumus kājnieku ieroču kontrolē, ir strauji pieaudzis no 40 % līdz 63 % ([5]).

Šajos centienos liela nozīme ir bijusi ES Padomes Lēmumam (KĀDP) 2018/2011 (2018. gada 17. decembris), ar ko atbalsta dzimumu līdztiesības politiku, programmas un pasākumus cīņā pret kājnieku ieroču nelegālu tirdzniecību un ļaunprātīgu izmantošanu, saskaņā ar Sieviešu, miera un drošības programmu; lēmuma darbības tika izvērstas Āfrikā, Āzijā un Klusā okeāna reģionā, kā arī Latīņamerikā un Karību jūras reģionā. Tomēr šādu centienu pamatīgums un ģeogrāfiskā īstenošana ir ļoti atšķirīga, un tiek ziņots, ka tikai 24 % valstu vāc pēc dzimuma un vecuma sadalītus datus saistībā ar kājnieku ieročiem ([6]). Bez priekšrocībām, ko sniedz precīza, detalizēta un uz pierādījumiem balstīta informācija par dažādajiem riskiem, ko kājnieku ieroči rada sievietēm, vīriešiem, meitenēm un zēniem, un par viņu īpašajām drošības vajadzībām, kājnieku ieroču kontroles pasākumi, visticamāk, joprojām nebūs vērsti uz dzimumjautājumu risināšanu, kavējot efektīvu politiku un plānošanas norises un novilcinot 5. IAM sasniegšanu. Turpmāki panākumi šajā jomā palīdzēs īstenot arī Sieviešu, miera un drošības (SMD) programmu, izmantojot jauno SMD pārraudzības satvaru, tostarp rādītāju "valstu skaits, kurās, īstenojot rīcības programmu (RP) par kājnieku ieročiem un vieglajiem ieročiem, ņem vērā dzimumu līdztiesības apsvērumus", ko šis projekts veicinās.

Kājnieku ieroču problēma pasaulē izpaužas ļoti atšķirīgi, un ar nelikumīgu VIKI apriti saistītie izaicinājumi, ar kuriem saskaras valstu līmenī, izpaužas kā unikālas apstākļu un kontekstu kombinācijas. Tas nozīmē, ka īstenošanas progresu tikai ierobežotā mērā var gūt saskaņotu, globāli koordinētu centienu rezultātā, tā pamatā drīzāk jābūt valstu un reģionu līdzatbildībai un prioritātēm. Tāpēc, lai stiprinātu valstu un reģionu līdzatbildību un īstenošanas progresa mērāmību, valstis Septītajā reizi divos gados sasauktajā valstu sanāksmē par Rīcības programmu (*BMS7*) vienojās apsvērt brīvprātīgu valsts un reģionu mērķu noteikšanu saskaņā ar rīcības programmas noteikumiem, ņemot vērā atšķirīgos valstu un reģionālos kontekstus. ([7]) Šādiem mērķiem vajadzētu būt saistītiem ar darbībām, kas izklāstītas valstu rīcības plānos vai VIKI stratēģijās, tostarp reģionālos ceļvežos, un tiem vajadzētu būt izmērāmiem un pieskaņotiem RP un *ITI*, kā arī mērķiem un mērķrādītājiem, par kuriem panākta vienošanās Programmā 2030. gadam. Turklāt valstu centieni VIKI kontroles jomā ir jāsaskaņo ar citiem valsts satvariem, kas attiecas uz drošību, dzimumu līdztiesību un attīstību, ja tādi pastāv.

Valstis aicinās ANO Sekretariātu sniegt norādes un palīdzību, lai īstenotu šo jauno, mērķorientēto pieeju, kas galu galā dod unikālu iespēju veidot mērķtiecīgākus starptautiskās palīdzības pieprasījumus un arī resursu novirzīšanu ([8]). Nesenās tendences reģionālo ceļvežu/rīcības plānu un programmu izstrādē ir lielisks piemērs tam, kā mērķu noteikšana var veicināt īstenošanas progresu, vienlaikus nodrošinot, ka šo centienu atbalstam tiek sniegta koordinēta palīdzība.

([3]) ANO Atbruņošanās lietu biroja (*UNODA*) prezentācija *BMS7* ar nosaukumu "*Programme of Action on SALW. International Tracing Instrument. Trends, Challenges and Opportunities. Data from 2020 National Reports*", https://documents.unoda.org/wp-content/uploads/2021/07/BMS7-UNODA-Trends-challenges-opportunities.pdf

([4]) IAM rādītājs 16.4.2. ir šāds: Konfiscēto, atrasto vai nodoto ieroču īpatsvars, kuru nelikumīgu izcelsmi vai kontekstu kompetentā iestāde ir izsekojusi vai konstatējusi saskaņā ar starptautiskiem instrumentiem.

([5]) ANO Atbruņošanās lietu biroja (*UNODA*) prezentācija *BMS7* ar nosaukumu "Programme of Action on SALW. International Tracing Instrument. Trends, Challenges and Opportunities. Data from 2020 National Reports".

([6]) https://smallarms.un-arm.org/statistics

([7]) https://undocs.org/A/CONF.192/BMS/2021/1, 50. punkts. Sk. arī 51., 52., 57 un 58. punktu.

([8]) https://www.undocs.org/A/74/187

Turpmākā virzība, pamatojoties uz iepriekšējiem projektiem un panākumiem

Eiropas Savienība un tās dalībvalstis pēdējos gados Apvienoto Nāciju Organizācijas Atbruņošanās lietu birojam (*UNODA*) un tā reģionālajiem centriem ir devušas vērtīgus finansiālus ieguldījumus rīcības programmas atbalstam, saskaņā ar RP atbalstot pārskatīšanas konferenču sagatavošanu ([9]); finansējot darbības aspektus, piemēram, uzlaboto krājumu pārvaldību Āfrikā ([10]); un pavisam nesen – atbilstoši Sieviešu, miera un drošības programmai atbalstot dzimumu līdztiesības politiku, programmas un pasākumus cīņā pret kājnieku ieroču nelegālu tirdzniecību un ļaunprātīgu izmantošanu ([11]).

Ar šiem projektiem gūti taustāmi rezultāti, cita starpā trešajā pārskatīšanas konferencē ir panākta vienošanās par uz nākotni vērstu noslēguma dokumentu ([12]), kura pamatā bija ekspertu diskusijas, reģionālas konsultācijas un atbalsta programma, kas nodrošināja valstu un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju plašāku un taisnīgāku dalību konferencē. Āfrikā ir uzlabotas operacionālās un tehniskās spējas, kas, konkrētāk, nostiprināja fizisko drošību un krājumu pārvaldību (*PSSM*) Burkinafaso, Čadā, Mali, Mauritānijā, Nigērā un Nigērijā. Ar notiekošo dzimumu līdztiesības un kājnieku ieroču kontroles projektu visā pasaulē tika stiprinātas valstu spējas atbalstīt dzimumvērīgu kājnieku ieroču kontroli, apmācīti reģionālo un apakšreģionālo organizāciju pārstāvji šajā jautājumā un ievērojami uzlabota sinerģija starp kājnieku ieroču kontroles centieniem un programmas "Sievietes, miers un drošība" īstenošanu.

Šā projekta priekšlikuma pamatā ir iepriekšējie projekti un to panākumi, vienlaikus ieviešot jaunu, trīskāršu pieeju, lai veicinātu RP un *ITI* efektīvu īstenošanu.

Jaunais projekts ļaus *UNODA* un tā reģionālajiem centriem nodrošināt, ka globālā politikas veidošana un valsts un reģionu līmenī notiekošā īstenošana ir savstarpēji saskaņotas un ka reģioni turpina mācīties viens no otra.

2. **Projekta mērķi, darbības un iznākumi**

Projekta galvenais mērķis ir, izmantojot VIKI kontroli, uzlabot starptautisko, reģionālo un valsts drošību, veicināt cilvēku drošības realizēšanu un sekmēt ilgtspējīgu attīstību.

To panāks ar transversālu pieeju, atbalstot darbu pie 1) globālās politikas turpmākajām norisēm ceturtās pārskatīšanas konferences kontekstā; 2) RP un *ITI* efektīvas īstenošanas valsts un reģionu līmenī; un īpašu uzmanību pievēršot 3) dzimumvērīgai kājnieku ieroču kontroles politikai un programmām.

Šie trīs pīlāri tandēmā stiprinās RP un *ITI* kā universālus globālus kājnieku ieroču kontroles satvarus un nodrošinās to pastāvīgu atbilstību un efektivitāti.

Rezultāti visos trijos pīlāros:

— panākta plašāka reģionālo un apakšreģionālo organizāciju iesaistīšana, nodrošinot racionālāku pieeju politikas un īstenošanas centieniem apakšreģionālā, reģionālā un globālā līmenī,

— visos līmeņos ir pastiprināta pilsoniskās sabiedrības, jo īpaši sieviešu organizāciju un jaunatnes dalībnieku, iesaistīšanās.

3. **Projektu pīlāru stratēģiju apraksts**

3.1 **Globālo politikas virzienu un apņemšanos sekmīga virzība saistībā ar Kājnieku ieroču un vieglo ieroču rīcības programmas ANO ceturto pārskatīšanas konferenci (*RevCon4*) 2024. gadā.**

3.1.1. **Iznākumi**

— Ir nodrošināta un palielināta RP/*ITI* atbilstība un efektivitāte.

— Ir sniegts pamatīgs atbalsts *RevCon4* par rīcības programmu un ir iesaistīts plašs ieinteresēto personu loks.

— Ir pastiprināts saskaņā ar RP un *ITI* iesniegto valstu ziņojumu process, tostarp izmantojot to kā datu vākšanas sistēmu attiecībā uz IAM mērķi 16.4. ([13]) un rādītāju 16.4.2. ([14]).

([9]) ES Padomes Lēmums 2011/428/KĀDP (2011. gada 18. jūlijs) un ES Padomes Lēmums (KĀDP) 2017/633 (2017. gada 3. aprīlis).
([10]) ES Padomes Lēmums 2014/912/KĀDP (2014. gada 15. decembris).
([11]) ES Padomes Lēmums (KĀDP) 2018/2011 (2018. gada 17. decembris).
([12]) https://meetings.unoda.org/section/poa-revcon3-2018_documents
([13]) IAM mērķis 16.4.: "Līdz 2030. gadam ievērojami samazināt nelikumīgas finanšu un ieroču plūsmas, stiprināt nozagto līdzekļu atgūšanu un atdošanu un apkarot visu veidu organizēto noziedzību."
([14]) IAM rādītājs 16.4.2.: Konfiscēto, atrasto vai nodoto ieroču īpatsvars, kuru nelikumīgu izcelsmi vai kontekstu kompetentā iestāde ir izsekojusi vai konstatējusi saskaņā ar starptautiskiem instrumentiem.

3.1.2. **Darbības**

Virtuālas ekspertu apaļā galda diskusijas, kas vērstas uz to, lai izstrādātu uz rīcību orientētus ieteikumus saistībā ar VIKI kontroli, atbalstot *RevCon4*.

Virknē virtuālu apaļā galda diskusiju eksperti apspriež un izskata dažādus tematus, lai nodrošinātu RP un *ITI* atbilstību un efektivitāti. Apaļā galda diskusiju temati tiks noteikti, pamatojoties uz *BMS8* rezultātiem (t. i., tos izvēlēsies no *BMS8* noslēguma dokumenta prioritārajām jomām, lai sagatavotu turpmāku rīcību un apsvērtu 4. pārskatīšanas konferencē (*RevCon4*)). Izraudzītais *RevCon4* priekšsēdētājs tiks aicināts uz visām ekspertu apaļā galda diskusijām. Šo darbību īstenos sadarbībā ar *UNIDIR*. Visas ekspertu apaļā galda sanāksmes notiks virtuāli. Katras apaļā galda diskusijas galvenie konstatējumi un ieteikumi tiks iesniegti un apspriesti visās reģionālajās sanāksmēs.

Saturiska un iekļaujoša gatavošanās *RevCon4*

Reģionālās sanāksmes nodrošinās forumu iesaistītajām valstīm un attiecīgajām reģionālajām organizācijām, lai apzinātu reģionam specifiskas ar VIKI saistītas problēmas un saistībā ar *RevCon4* apspriestu reģionālās prioritātes. Izraudzītais *RevCon4* priekšsēdētājs tiks aicināts uz visām reģionālajām sanāksmēm.

Citi reģioni un reģionālās organizācijas parasti organizēs *RevCon4* sagatavošanas sanāksmi, piemēram, Eiropas Savienība, Arābu valstu līga, Klusā okeāna reģions un EDSO. Projektam nav jāaptver minētie reģioni. Pēc pieprasījuma *UNODA* var piedalīties/tikt iesaistīta jebkurā no šīm reģionālajām sanāksmēm, lai iepazīstinātu ar ekspertu apaļā galda diskusiju konstatējumiem. Šo darbību ar būtisku *UNIDIR* atbalstu 2023. gada beigās/2024. gada sākumā īstenos *UNODA* un tā reģionālie centri. Visas darbības notiks klātienē.

Tiek ierosinātas šādas piecas reģionālās sanāksmes:

Valstis no apakšreģioniem	Reģionālās organizācijas	Reģionālais centrs	Norises vieta
Rietumāfrika un Centrālā Āfrika	ĀS, *ECCAS*, *ECOWAS*, *RECSA*, *UEMOA*, Sāhelas *G5*	UNREC	Lome, Togo
Austrumāfrika un Dienvidāfrika	ĀS, *EAC*, *SADC*, *IGAD*, *RECSA*, *SARCOM*	UNREC	Lome, Togo
Karību jūras reģions	CARICOM	UNLIREC	Virtuāls pasākums
Latīņamerika	*MERCOSUR*, *OAS*, *SICA*	UNLIREC	Virtuāls pasākums
ASEAN un Dienvidāzijas valstis	*ASEAN*, *SAARC*	UNRCPD	Bangkoka, Taizeme

Atbalsta programma jaunattīstības valstu vai smagi skarto valstu dalībniekiem, lai piedalītos *RevCon4*

Līdzekļu trūkuma dēļ daudzas jaunattīstības valstis pieliek lielas pūles, lai ANO RP pārskatīšanas konferencēs tās pārstāvētu to galvenās amatpersonas, kas galvaspilsētās strādā pie VIKI jautājumiem. Atbalsta programma izraudzītai visvairāk skarto valstu grupai ļautu tām piedalīties, tādējādi veicinot pilnvērtīgākas *RevCon4* apspriedes. Tā arī sniedz lielisku iespēju tīklu sadarbībai un var radīt iespējamu sinerģiju ar papildpasākumiem un citiem pasākumiem, kas notiks līdztekus *RevCon4*.

Dalībniekus apstiprinās EĀDD pēc *UNODA* ieteikuma, tostarp tā reģionālo centru ieteikuma. Principā izraudzītās valsts iestāžu amatpersonas būtu jānorīko par RP valsts kontaktpunktiem. Citi atlases kritēriji ietver dzimumu līdztiesības apsvērumus, valsts ziņojuma savlaicīgu iesniegšanu, aktīvu dalību reģionālās sanāksmēs un/vai apaļā galda diskusijās.

Rīcība, ar ko stiprina pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos kājnieku ieroču kontrolē

Darbības ietvers pētniecību un ieceres aizstāvību, mediju kampaņas, atbalsta programmas un darbseminārus. Darbības veiks Starptautiskais Kājnieku ieroču rīcības tīkls (*IANSA*) saziņā/sadarbībā ar *UNODA* un tā reģionālajiem centriem, lai atbalstītu pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos *RevCon4*.

3.1.3. **Konkrēti rezultāti**

— **2023. gadā organizētas četras (4) virtuālas ekspertu apaļā galda diskusijas**

Apaļā galda diskusijās sniegti uz rīcību vērsti ieteikumi, kurus valstis 2024. gadā varētu apsvērt iekļaut *RevCon4* noslēguma dokumentā. Apaļā galda diskusiju galvenie konstatējumi un ieteikumi apkopoti vienā īsā dokumentā un publicēti pirms *RevCon4*. Dokuments pieejams angļu valodā un tulkots arābu, franču un spāņu valodā.

— **Organizētas piecas (5) divu dienu reģionālās konferences, lai atbalstītu valdību un organizāciju no konkrētiem reģioniem gatavošanos *RevCon4*.**

Valstu ziņojumi tiek iekļauti reģionālo sanāksmju darba kārtībā, un tiek piedāvāta palīdzība delegācijām, kuras vēlas sagatavot un/vai iesniegt savus valsts ziņojumus sanāksmju laikā. Tā kā Āzijas un Klusā okeāna reģiona iesniegtu ziņojumu rādītāji ir zemi, pēc reģionālās sanāksmes tiek organizēts vienas dienas valsts ziņojumu darbseminārs, lai reģionā palielinātu ziņojumu iesniegšanas rādītājus saistībā ar *REVCon4*. Sanāksmēs iepazīstina ar ekspertu apaļā galda sanāksmju konstatējumiem un ieteikumiem (1.3.1. darbība) un apspriež tos.

— ***RevCon4* piedalās piecpadsmit (15) atbalstu saņēmuši dalībnieki**

Tiek sponsorēta līdz 15 dalībnieku nokļūšana un uzturēšanās *RevCon4* (tas neattiecas uz iepriekš –2024. gada sākumā– notikušo sagatavošanās komiteju). Papildus tam ceļojuma izdevumi tiek segti arī vienam dalībniekam no katra reģionālā centra (*UNREC*, *UNLIREC*, *UNRCPD*), lai tie piedalītos 4. pārskatīšanas konferencē Ņujorkā.

3.1.4. **Pilsoniskās sabiedrības iesaiste tiek pastiprināta, veicot šādus pasākumus:**

i) Ir sagatavots un izplatīts ziņojums par *BMS8* rezultātiem attiecībā uz pilsoniskās sabiedrības organizācijām; ziņojumā tiek sniegta informācija, kas noderīga, gatavojoties *RevCon4*.

ii) Ir izstrādāta un veicināta kampaņa "Pasaules nedēļa rīcībai pret vardarbību, kurā lietoti šaujamieroči", kurā tematiski galveno vērību pievērš *RevCon4*.

iii) Pirms konferences ir izstrādāts un izplatīts pilsoniskās sabiedrības ceļvedis par *RevCon4*, kurā izklāstīts, kā pilsoniskā sabiedrība varētu sniegt ieguldījumu *RevCon4* sagatavošanā un norisē.

iv) 4. pārskatīšanas konferenci apmeklējuši līdz desmit (10) pilsoniskās sabiedrības pārstāvju, kas aktīvi piedalījušies līdztekus *RevCon4* notikušajos pasākumos, kas tika organizēti, izmantojot sponsorēšanas programmu.

v) Ir organizēts pilsoniskās sabiedrības organizācijām adresēts sagatavošanas darbseminārs par *RevCon4*. Šis divu dienu klātienes pasākums Ņujorkā nedēļas nogalē pirms konferences pulcējis Starptautiskā kājnieku ieroču rīcības tīkla (*IANSA*) locekļus.

vi) Ir sagatavoti un izplatīti līdz pat trīs (3) ieceres aizstāvības informatīvi apskati *IANSA* locekļiem par tematiskiem jautājumiem saistībā ar problēmām, kurām RP/*ITI* nav pievērsta pietiekama uzmanība. Dokumenti tiešsaistē ir pieejami angļu valodā un tulkoti franču un spāņu valodā. Drukātie eksemplāri tika darīti pieejami *RevCon4*.

3.2 **RP/*ITI* pilnīgas un efektīvas īstenošanas nodrošināšana, pamatojoties uz valsts un reģionālām prioritātēm, mērķiem, stratēģijām un rīcības plāniem**

3.2.1. **Iznākumi**

— Ir pastiprināta pilnīga un efektīva to saistību īstenošana, ko valstis uzņēmušās saistībā ar RP un *ITI*.

— Ir pabeigta izmēģinājuma stadija valstu un reģionālo mērķu noteikšanā, par ko valstis vienojušās *BMS7*.

3.2.2. **Darbības**

MOSAIC novērtēšanas rīka (tiešsaistes un papīra versijā) atjaunināšana, lai valstis varētu veikt pašnovērtējumus par RP/*ITI* īstenošanu

MOSAIC novērtēšanas rīks ļaus valstīm veikt pašnovērtējumu par RP/*ITI* un citu kājnieku ieroču kontroles satvaru īstenošanas līmeni valsts līmenī. Tas palīdzēs valstīm apzināt to kājnieku ieroču kontroles sistēmu nepietiekamības un noteikt prioritārās jomas, kurām jāpievērš uzmanība, lai stiprinātu valstu spējas un nodrošinātu rīcības programmas/*ITI* pilnīgu un efektīvu īstenošanu.

Novērtējumu konstatējumi var būt par pamatu valsts un reģionālo rīcības plānu, stratēģiju, ceļvežu un/vai mērķu izstrādei un nodrošināt, ka to pamatā ir noteikumi, par kuriem panākta vienošanās svarīgākajos globālajos VIKI nolīgumos. *MOSAIC* novērtēšanas rīku var izmantot arī tam, lai atbalstītu tādas informācijas vākšanu un apkopošanu, ko paredzēts iekļaut valstu ziņojumos par RP/*ITI* īstenošanu, un lai atvieglotu projektu priekšlikumu izstrādi līdzekļu vākšanas nolūkā.

MOSAIC novērtēšanas rīks valstīs atvieglos kājnieku ieroču kontroles sistēmu izvērtēšanu attiecībā uz jomām, kuras iekļautas *MOSAIC* moduļu 2., 3., 4., 5. un 6. kopumā, tādējādi aptverot visu kājnieku ieroču aprites ciklu, tostarp tādos transversālos jautājumos kā dzimumu un jaunatnes jautājumi ([15]). Papildus tam, ka to izmanto valstu iestādes, ir paredzēts, ka šādu rīku var izmantot arī plašāks ieinteresēto personu loks, tostarp reģionālās organizācijas un pilsoniskā sabiedrība. Tas dos tiešu labumu *UNODA* reģionālo centru darbā, un to var izmantot darbības jomas noteikšanas misijās, kas tiek izvērstas mehānisma "*Saving Lives Entity*" (*SALIENT*) ([16]) ietvaros. Lai nodrošinātu, ka šīs struktūras var atbalstīt valstu centienus izmantot *MOSAIC* novērtēšanas rīku, tiks izstrādāta un darīta pieejama lietotāja rokasgrāmata.

Šīs darbības tiks īstenotas sadarbībā ar *UNIDIR*.

Atbalstīt valstis, lai stiprinātu to centienus īstenot RP/*ITI*

Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, kur atbalstu īsteno *UNLIREC*

— **Konsolidēt VIKI ceļvedi Centrālamerikas valstīm (2022–2024)**, iesaistot visas ieinteresētās *Sistema de la Integración Centroamericana* (*SICA*) dalībvalstis (Kostariku, Salvadoru, Gvatemalu, Hondurasu, Nikaragvu un Panamu), lai veicinātu starptautisku, reģionālu un apakšreģionālu VIKI instrumentu īstenošanu un samazinātu ieroču un munīcijas nelikumīgu izplatīšanu apakšreģionā ([17]).

  Pasākumi ietvers apakšreģionālus semināru, darbseminārus, darba sanāksmes (sagatavošanu un tematiskas sanāksmes). Gatavojoties *RevCon4*, Centrālamerikas valstīm būs iespēja pastiprināt politisku impulsu, lai virzītu jaunu apakšreģionālu iniciatīvu ar skaidriem mērķiem un rādītājiem.

  Ceļveža iniciatīvas konsolidācijas process tiks uzsākts sadarbībā ar Amerikas valstu organizācijas (*OAS*) Sabiedrības drošības departamentu, un tas papildinās darbības, kas izklāstītas ES PADOMES LĒMUMĀ (KĀDP) 2022/847 (2022. gada 30. maijs). *UNLIREC* kopā ar *OAS* būs iespēja virzīt procesu un likt lietā savas speciālās zināšanas saskaņā ar Šaujamieroču ceļvedi Karību jūras reģionam. Visas darbības tiks koordinētas ar apakšreģionālo organizāciju *SICA*.

— Dienvidamerikas un Centrālamerikas valstīs tiks rīkoti **kursi par ieroču un munīcijas nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu (*CTAM*) un par kājnieku ieroču, munīcijas, detaļu un sastāvdaļu pārtveršanu (*ISAAPC*)**.

Āzijas un Klusā okeāna reģionā, kur atbalstu īsteno *UNRCPD*

— **Atbalsts rīcības programmas valsts kontaktpunktu izveidei un apmācībai.** Līdz šim tikai 17 valstis ir izraudzījušās un darījušas zināmus valsts kontaktpunktus rīcības programmas/*ITI* īstenošanai Āzijas un Klusā okeāna reģionā. Šīs darbības ietvaros *UNRCPD* atbalstīs valstu kontaktpunktu izveidi, ja tādu nav, un, izmantojot īpašu reģionālu darbsemināru, stiprinās esošo kontaktpunktu un valsts koordinācijas mehānismu spējas. Šī darbība tiks veikta 2023. gadā, lai nodrošinātu, ka valstu kontaktpunkti tiek izraudzīti laikus pirms *RevCon4*. Šī darbība tiks veikta virtuāli.

([15]) www.un.org/disarmament/mosaic
([16]) www.un.org/disarmament/salient
([17]) Lūgums ņemt vērā, ka uz *SICA* Valstīm Belizu un Dominikānas Republiku attiecas Šaujamieroču ceļvedis Karību jūras reģiona valstīm, savukārt Nikaragvas dalība būs jāapstiprina.

— ***MOSAIC* novērtējumi izraudzītās valstīs** ar mērķi apzināt nepietiekamības un iespējas pastiprinātai īstenošanai un valsts un reģionālo prioritāšu, mērķu un rīcības plānu noteikšanai. Šī darbība tiks veikta klātienē.

— **Palīdzība Āzijas un Klusā okeāna reģiona valstīm rīcības programmas/*ITI* īstenošanā.** Palīdzību var sniegt saistībā ar dažādiem VIKI kontroles aspektiem, tostarp likumdošanas un regulatīviem aspektiem, kājnieku ieroču kontroles uzbūvi un pārvaldību un/vai operatīvo atbalstu. Tā var ietvert arī apakšreģionālas pieejas (piemēram, robežu drošības jomā). Visas darbības būs dzimumvērīgas un iekļaujošas. Tās var ietvert operatīvo atbalstu, apmācību, darbseminārus, sanāksmes, datu vākšanu vai pētniecības pasākumus. Primārie saņēmēji būs valsts iestādes un/vai drošības dienesti un aizsardzības spēki.

UNRCPD reaģēs uz valstu palīdzības pieprasījumiem projekta īstenošanas laikā. Prioritāte tiks piešķirta palīdzības pieprasījumiem, kas izriet no citām darbībām, kuras veiktas saskaņā ar šo projektu, jo īpaši tām, kas veiktas *MOSAIC* novērtējuma rezultātā, vai kas ir darīti zināmi ar valstu ziņojumu starpniecību. Palīdzību var sniegt klātienē un/vai virtuāli.

Āfrikā, kur atbalstu īsteno *UNREC*

— ***MOSAIC* novērtējumi izraudzītās valstīs** ar mērķi apzināt nepietiekamības un iespējas pastiprinātai īstenošanai un valsts un reģionālo prioritāšu, mērķu un rīcības plānu noteikšanai. Šī darbība tiks veikta klātienē.

— **Palīdzība Āfrikas valstīm rīcības programmas/*ITI* īstenošanā**. Palīdzību var sniegt saistībā ar dažādiem VIKI kontroles aspektiem, tostarp likumdošanas un regulatīviem aspektiem, kājnieku ieroču kontroles uzbūvi un pārvaldību un/vai operatīvo atbalstu. Tā var ietvert arī apakšreģionālas pieejas (piemēram, robežu drošības jomā). Visas darbības būs dzimumvērīgas un iekļaujošas. Tās var ietvert operatīvo atbalstu, apmācību, darbseminārus, sanāksmes, datu vākšanu vai pētniecības pasākumus. Primārie saņēmēji būs valsts iestādes un/vai drošības dienesti un aizsardzības spēki.

UNREC reaģēs uz valstu palīdzības pieprasījumiem projekta īstenošanas laikā. Prioritāte tiks piešķirta palīdzības pieprasījumiem, kas izriet no citām darbībām, kuras veiktas saskaņā ar šo projektu, jo īpaši tām, kas veiktas *MOSAIC* novērtējuma rezultātā, vai kas ir darīti zināmi ar valstu ziņojumu starpniecību. Palīdzību var sniegt klātienē un/vai virtuāli.

Rīcība, ar ko stiprina pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos kājnieku ieroču kontrolē, tostarp:

— **Ikgadējas kampaņas** – *IANSA* un tās dalības organizācijas izvērsīs ikgadējas kampaņas attiecībā uz tādiem pasākumiem kā Pasaules nedēļa rīcībai pret vardarbību, kurā lietoti šaujamieroči, Starptautiskā jaunatnes diena, Āfrikas amnestijas mēnesis, Starptautiskā miera diena, Āfrikas bērnu diena, Starptautiskā šaujamieroču iznīcināšanas diena, akcija "Tērpies oranžā", Starptautiskā sieviešu diena un 16 aktīvisma dienas ar dzimumu saistītas vardarbības izskaušanai.

— **Pilsoniskās sabiedrības VIKI kontroles spēju veidošana** – izstrādāt uz politiku orientētus materiālus un piedāvāt mācību iespējas *IANSA* locekļiem, tostarp tīmekļseminārus un prezentācijas, ar mērķi izvērtēt un uzlabot pilsoniskās sabiedrības zināšanas par RP/*ITI* un citiem starptautiskiem/reģionāliem/apakšreģionāliem instrumentiem, kas ir būtiski VIKI kontrolē, lai tā varētu iestāties par kājnieku ieroču kontroli un veicināt to.

— **Pilsoniskās sabiedrības iesaistes, ieceres aizstāvības un informēšanas programma par valsts un reģionālo mērķu noteikšanu, rīcības plāniem un/vai ceļvežiem** – apspriežoties un sadarbojoties ar *UNODA* un tā reģionālajiem centriem, *IANSA* atbalstīs savus tīkla dalībniekus, lai ar amatpersonām apspriestu un veicinātu to, ka valstis izstrādā valsts un reģionālos RP/*ITI* īstenošanas mērķus un prioritātes.

— **Dotāciju programma atlases procedūrā izraudzītu *IANSA* dalībnieku ilgtspējīgai iesaistīšanai** – *IANSA* izveidos dotāciju programmu *IANSA* dalībniekiem, lai dotu iespēju vietējām aktīvistu organizācijām veikt programmatisku darbu. *IANSA* izveidos dotāciju programmas sekmēšanas procesu, pamatojoties uz skaidri definētiem atlases kritērijiem, kurus apstiprinās *UNODA*.

— **Iestāšanās par valstu ziņojumiem** – *IANSA* un tās dalībnieki, konsultējoties ar *UNODA*, izmantojot konstruktīvu dialogu ar valstu iestādēm un parlamentāriešiem, konsekventi iestājas par regulāru un visaptverošu ziņošanu par RP/*ITI*.

Šīs darbības veiks Starptautiskais Kājnieku ieroču rīcības tīkls (*IANSA*) saziņā/sadarbībā ar *UNODA* un tā reģionālajiem centriem, un ar tām atbalstīs pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos pilnīgā un efektīvā RP/*ITI* īstenošanā.

3.2.3. **Konkrēti rezultāti**

***MOSAIC* novērtēšanas rīks saņēmis šādus atjauninājumus:**

— Izstrādājot *MOSAIC* novērtēšanas rīku, ar ko tika pastiprinātas valsts kājnieku ieroču kontroles, ir atbalstīta RP īstenošana un uz informāciju balstīta mērķu noteikšana, kā arī rīcības plāni, ceļvežu izstrādes un atvieglоti starptautiskās palīdzības pieprasījumi. *MOSAIC* novērtēšanas rīka pamatā bija iepriekš izstrādātā *ISACS* novērtēšanas rīka beta versija, tomēr tā attiecās tikai uz Starptautisko kājnieku ieroču kontroles standartu (*ISACS*) 5. sēriju.

— Rīka papīra versija ir darīta pieejama arābu, angļu, franču, portugāļu un spāņu valodā. Tika darīta pieejama arī tiešsaistes versija angļu valodā.

— Izstrādāta un publicēta *MOSAIC* novērtēšanas rīka lietošanas rokasgrāmata angļu valodā ar tulkojumu arābu, franču, portugāļu un spāņu valodā.

— Līdztekus reģionālajām sanāksmēm, gatavojoties *RevCon4*, ir organizētas apvienotas *MOSAIC* novērtēšanas instrumenta validācijas vingrinājumu/apmācības sesijas, piedaloties reģionālām un apakšreģionālām organizācijām un mehānismiem.

Latīņamerikā un Karību jūras reģionā

— Klātienē un virtuālā vidē ir sarīkoti līdz pat astoņi (8) semināri/darbsemināri/darba sanāksmes/sanāksmes, lai atbalstītu VIKI ceļveža Centrālamerikas valstīm (2022–2024) konsolidāciju. Pirmajā darbības gadā tika konsolidēts ceļveža PROJEKTA dokuments, savukārt otrajā gadā galvenā uzmanība tika pievērsta valstu stratēģiju (valstu rīcības plānu (VRP) vai līdzīgu iniciatīvu) izstrādes sākšanai un apakšreģionālajā iniciatīvā/ceļvedī noteikto darbību īstenošanai.

— *UNLIREC* organizējis divus (2) *ISAAPC* kursus un četrus (4) *CTAM* kursus izraudzītās Centrālamerikas un Dienvidamerikas valstīs.

Āzijas un Klusā okeāna reģionā

— Ir noorganizēts īpašs reģionāls darbseminārs. Reģionālajā darbseminārā galvenā uzmanība ir pievērsta valsts kontaktpunktu nozīmei un uzdevumiem, jo īpaši koordinācijai ar valsts struktūrām, valsts ziņojumu iesniegšanai un norādījumu sniegšanai par politiku un plānošanu saistībā ar VIKI kontroli. Tā pamatā bija *MOSAIC* modulis 03.40 "VIKI kontroles valsts koordinācijas mehānismi".

— Klātienē līdz pat divās (2) izraudzītās valstīs ir veikti *MOSAIC* novērtējumi.

— Līdz pat četras (4) Āzijas un Klusā okeāna reģiona valstis ir saņēmušas palīdzību RP/*ITI* īstenošanā.

Āfrikā

— Klātienē līdz pat divās (2) izraudzītās valstīs ir veikti *MOSAIC* novērtējumi.

— Līdz pat četras (4) Āfrikas valstis ir saņēmušas palīdzību RP/*ITI* īstenošanā.

3.2.4. **Pilsoniskās sabiedrības iesaiste tiek pastiprināta, veicot šādus pasākumus:**

i) Ir izstrādāti kampaņas pasākumi un materiāli, un vietējām un valstu *IANSA* dalīborganizācijām ir nodrošināti nelieli pabalsti darbībām, kas veiktas šo kampaņu laikā.

ii) Ir izstrādāti uz politiku orientēti materiāli un piedāvātas mācību iespējas *IANSA* dalībniekiem.

iii) Pilsoniskās sabiedrības iesaistes un ieceres aizstāvības programma, kas izveidota, pamatojoties uz noteiktajiem valsts un reģionālajiem mērķiem, rīcības plāniem un/vai ceļvežiem.

iv) Ir izveidota dotāciju programma izraudzītu *IANSA* locekļu ilgtspējīgai iesaistīšanai.

v) Sazinoties ar valstu iestādēm un parlamentāriešiem, tika izvērstas ieceres aizstāvības darbības, lai uzlabotu valstu ziņojumus.

3.3 **Apmierināt pašreizējo pieprasījumu pēc tādas kājnieku ieroču kontroles politikas pastiprināšanas un padziļināšanas, kurā atbilstoši programmai "Sievietes, miers un drošība" integrēti dzimumu līdztiesības aspekti.**

3.3.1. **Iznākumi**

— Ir vēl vairāk pastiprinātas un padziļinātas ilgtspējīgas stratēģiskās un operatīvās spējas integrēt dzimumu līdztiesības aspektus kājnieku ieroču kontrolē, pievēršoties plašam galveno ieinteresēto personu lokam.

— Ir vēl vairāk uzlabota sinerģija un īstenojamas saiknes ar papildinošiem politikas satvariem un programmām, jo īpaši Programmu 2030. gadam, programmu "Sievietes, miers un drošība" (SMD), mūsu kopīgo programmu un Ģenerālās asamblejas rezolūcijām par sievietēm un atbruņošanos.

3.3.2. **Darbības**

Visu pasākumu pamatā būs iepriekšējā ES finansētā projekta rezultāti, proti, Padomes Lēmums (KĀDP) 2018/2011 (2018. gada 17. decembris), ar ko atbalsta dzimumu līdztiesības politiku, programmas un pasākumus cīņā pret kājnieku ieroču nelegālu tirdzniecību un ļaunprātīgu izmantošanu, saskaņā ar Sieviešu, miera un drošības programmu.

Kājnieku ieroču kontroles komponenta stiprināšana SMD programmā

Tas ietver to, ka *UNODA* turpina iesaistīšanos sieviešu, miera un drošības kontaktpunktu tīklā, lai veicinātu kājnieku ieroču kontroli valstu SMD rīcības plānos, stratēģijās un īstenošanas centienos. Tā būs pastāvīga iesaistīšanās visā projekta īstenošanas laikā, un to īstenos klātienē un/vai virtuālā formātā.

Atbalsts valstīm, lai stiprinātu dzimumvērīgu kājnieku ieroču kontroles politiku un programmas

Latīņamerikā un Karību jūras reģionā, kur atbalstu īsteno *UNLIREC*

— **Apmācība par dzimumu līdztiesības aspektu integrēšanu kājnieku ieroču kontrolē Centrālamerikas un Dienvidamerikas valstīs** — kursi ir paredzēti valstu iestādēm, kas ir atbildīgas par kājnieku ieroču kontroli un regulējumu, iedzīvotāju drošību un vardarbības pret sievietēm/dzimumbalstītas vardarbības novēršanu un samazināšanu.

— **Vairākas tīmekļsemināru kārtas par VIKI kontroli un dzimuma aspektiem, ko rīkos, gatavojoties *RevCon4*** – dažādi temati, kas tiks noteikti sadarbībā ar Centrālamerikas un Dienvidamerikas valstīm un atbilstoši *RevCon4* sagatavošanas darbiem un rezultātiem.

Āzijas un Klusā okeāna reģionā, kur atbalstu īsteno *UNRCPD*

— **Konverģējošo programmu kājnieku ieroču kontroles un dzimumu līdztiesības jomā īstenošanas saskaņošana** – tostarp iesaistot Āzijas un Klusā okeāna reģiona valstis ar valsts sieviešu, miera un drošības rīcības plāniem, kuriem ir beidzies darbības termiņš, kuri ir spēkā vai tiek plānoti, lai uzlabotu konverģējošu programmu īstenošanu, saskaņojot tās ar kājnieku ieroču kontroles iniciatīvām. Iniciatīvā pievērsīsies arī sinerģijai ar citiem dzimumu līdztiesības satvariem, jo īpaši ar iniciatīvu "*Spotlight*".

— **Reģionāls seminārs par Ieroču tirdzniecības līguma (ITL) universalizāciju Āzijas un Klusā okeāna reģionā un par konverģenci ar SMD programmu** – 2013. gadā Valstis pieņēma ITL, kas ir daudzpusējs līgums, ar kuru īpaši reglamentē parasto ieroču starptautisko tirdzniecību. ITL ir arī pirmais juridiski saistošais ar ieročiem saistītais līgums, kurā atzīta saikne starp ieroču tirdzniecību un dzimumbalstītu vardarbību. Īstenojot ITL, Valstīm arī ir iespēja izpildīt savas saistības attiecībā uz ieroču eksportu, kas izklāstītas 2001. gada rīcības programmā. Kaut arī Āzijas un Klusā okeāna reģionā pievienošanās ITL joprojām ir zema, tomēr Ķīnas un Filipīnu nesenā pievienošanās ir radījusi labvēlīgu politisku klimatu reģionā tam, lai veicinātu Līguma universalizāciju. Darbseminārs balstījās uz pilsoniskās sabiedrības un parlamentāriešu iesaistīšanos iepriekšējā projektā, kurā ITL tika apzināts kā būtiska prioritārā joma. Darbseminārs tiks īstenots sadarbībā ar galvenajiem partneriem, tostarp ANO aģentūrām, reģionālām un starptautiskām organizācijām un pilsonisko sabiedrību. Tas tiks organizēts virtuāli.

Āfrikā, kur atbalstu īsteno *UNREC*

— **Reģionāli darbsemināri par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu kājnieku ieroču kontroles jomā, lai apmainītos ar informāciju par izaicinājumiem un prioritātēm, kas saistītas ar dzimuma aspektiem** – reģionāli darbsemināri tiks organizēti Rietumāfrikā, Centrālāfrikā, Austrumāfrikā un Dienvidāfrikā. Šos darbseminārus īstenos sadarbībā ar reģionālajām organizācijām un galvenajiem partneriem, un tie tiks organizēti klātienē.

— **Kājnieku ieroču kontroles integrēšana plašākos dzimumu līdztiesības, attīstības un drošības centienos, izmantojot tīmekļsemināru kārtas**, kurās piedalās eksperti, kas strādā ar dzimumbalstītas vardarbības, ar konfliktiem saistītas seksuālas vardarbības, jauniešu iesaistes, humanitāriem un palīdzības iekšzemē pārvietotām personām un bēgļiem jautājumiem, lai palielinātu informētību par kājnieku ieroču izplatīšanas, nelikumīgas tirdzniecības un ļaunprātīgas izmantošanas pamatā esošajiem virzītājspēkiem un ietekmi, kā arī par nepieciešamību sasaistīt un/vai integrēt ieroču kontroli ar citām darba kārtībām. Vairākās kārtās rīkoto tīmekļsemināru mērķis ir izstrādāt daudzdimensionālu pieeju bruņotas vardarbības novēršanai un mazināšanai un šajā nolūkā rosināt konkrētu sakaru iedibināšanu starp kājnieku ieroču kontroles valsts iestādēm un citām ieinteresētajām personām. Vairākās kārtās rīkotos tīmekļsemināru īstenos sadarbībā ar galvenajiem partneriem un tie notiks virtuāli.

Rīcība, ar ko stiprina pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos kājnieku ieroču kontrolē, tostarp:

— **Dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanas un VIKI ziņojums** par panākumiem un atziņām, kas gūtas saistībā ar ES finansēto projektu (KĀDP) 2018/2011, tostarp pārskats un novērtējums par *IANSA* un tās dalībnieku īstenotajām darbībām un ieteikumi turpmākai iesaistei. Šajā ziņojumā iekļautā informācija tiks ņemta vērā citās saskaņā ar šo projektu veiktās ar dzimuma aspektu saistītās darbībās.

— **Pilsoniskajai sabiedrībai paredzēti virtuāli darbsemināri, apmācība un pasākumi par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu kājnieku ieroču kontrolē** – partnerībā ar *UNODA* un tās reģionālajiem centriem *IANSA* visā projekta īstenošanas laikposmā organizēs plašai, globālai auditorijai paredzētus virtuālus darbseminārus, apmācību un pasākumus par dzimuma aspektiem un kājnieku ieroču kontroli.

— **Pilsoniskās sabiedrības priekšlikumi sinerģijas uzlabošanai ar SMD programmu.** Izstrādāt rīku komplektu, kurā apkopoti *IANSA* dalībnieku priekšlikumi sinerģijas uzlabošanai starp kājnieku ieroču kontroli un SMD programmām, galveno uzmanību pievēršot ieceres aizstāvības paņēmieniem, starpreģionu ziņojumapmaiņai un politikas īstenošanai, ko var piemērot visos reģionos. Instrumentu kopums tiks plaši izplatīts, tostarp *IANSA* un/vai *UNODA* un tā reģionālo centru organizēto pasākumu laikā.

  Minētās darbības veiks *IANSA* saziņā/sadarbībā ar *UNODA* un tā reģionālajiem centriem, lai atbalstītu pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos kājnieku ieroču kontroles politikā un programmās, kurās atbilstoši programmai "Sievietes, miers un drošība" integrēti dzimumu līdztiesības aspekti.

3.3.3. **Konkrēti rezultāti**

Apvienoto Nāciju Organizācijas darbā un tīklos saistībā ar SMD, tostarp attiecībā uz seksuālu vardarbību, kas saistīta ar konfliktiem, ir veicināta ieroču (tostarp kājnieku ieroču) kontrole un atbruņošanās ([18]).

Īstenojot turpmāk izklāstītos pasākumus, ir stiprinātas valstu spējas īstenot dzimumvērīgu kājnieku ieroču politiku un programmas.

Latīņamerikā un Karību jūras reģionā

— Ir organizēti un īstenoti trīs (3) kursi par dzimumu līdztiesības aspektu integrēšanu kājnieku ieroču kontrolē Centrālamerikas un Dienvidamerikas valstīs.

— Gatavojoties *RevCon4* un/vai pēc tās ir sarīkoti līdz pat četriem (4) tīmekļsemināriem par VIKI kontroli un dzimuma aspektiem.

Āzijas un Klusā okeāna reģionā

— 2023. gadā tiks rīkots viens (1) reģionālais seminārs sadarbībā ar galvenajiem reģionālajiem partneriem, piemēram, *ASEAN*, Klusā okeāna salu forumu un pilsoniskās sabiedrības partneriem.

— Organizēts reģionālais seminārs par ITL universalizāciju Āzijas un Klusā okeāna reģionā un par konverģenci ar SMD programmu.

Āfrikā

— Ir sarīkoti četri (4) valstu komisijām/RP kontaktpunktiem un galvenajām ieinteresētajām personām paredzēti trīs dienu reģionālie darbsemināri par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu kājnieku ieroču kontrolē. Darbsemināros ir iepazīstināts ar progresu, kas panākts iepriekšējā ES finansētajā projektā, un tie nodrošinājuši platformu paraugprakses apmaiņai starp reģiona valstīm. Tajos arī konstatētas nepietiekamības un iespējas stiprināt dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu kājnieku ieroču kontrolē. Darbsemināru trešajā dienā ir rīkotas tikšanās ar reģionālajām organizācijām, lai noteiktu prioritātes un stratēģiju, kā semināra rezultātus ieviest valsts praksē.

([18]) Līdzdalība, konfliktu novēršana, aizsardzība un palīdzība un atveseļošana.

— Ir organizēts tīmekļsemināra par kājnieku ieroču izplatīšanu, nelikumīgu tirdzniecību un ļaunprātīgu izmantošanu un par nepieciešamību uzturēt sasaisti ar citām darba kārtībām un/vai integrāciju tajās.

3.3.4. **Pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanās kājnieku ieroču kontrolē tiek stiprināta ar šādiem pasākumiem:**

i) Sagatavots un izplatīts ziņojums par sasniegumiem un pieredzi, kas gūta saistībā ar ES finansēto projektu (KĀDP) 2018/2011.

ii) Notika virtuāli pilsoniskai sabiedrībai adresēti darbsemināri, mācības un pasākumi par dzimumu līdztiesības aspekta integrēšanu kājnieku ieroču kontrolē.

iii) Tika izstrādāts un izplatīts instrumentu kopums, kurā apkopoti *IANSA* dalībnieku priekšlikumi sinerģijas uzlabošanai starp kājnieku ieroču kontroli un SMD programmām.

4. **Izpratnes veicināšana, ieceres aizstāvība, informēšana un partnerības**

UNODA un tā īstenošanas partneri radīs noturīgu ietekmi, pateicoties efektīvai izpratnes vairošanai, ieceres aizstāvībai, informēšanas pasākumiem un partnerībām.

UNODA atbalstīs ierosināto pasākumu informācijas un rezultātu izplatīšanu pēc iespējas plašākai auditorijai. Turklāt informēšanas pasākumi tiks veikti saistībā ar visām attiecīgajām darbībām, iesaistot medijus un izmantojot papildu pasākumus un tīmekļa rīkus. *UNODA* un *IANSA* visa gada garumā izstrādās un piedalīsies sociālo mediju kampaņās.

UNODA un *IANSA* izmantos pēc iespējas plašāku komunikācijas līdzekļu klāstu, tostarp tīmekļa vietni, rakstiskus paziņojumus presei, izvēlētus sociālo mediju rīkus, papildpasākumus un neformālus brīfingus. Visu darbību īstenošana tiks uzraudzīta, izmantojot pārraudzības un izvērtēšanas rīkus, tostarp dalībnieku apsekojumus un regulāras sanāksmes attiecīgajā darba grupā.

UNODA veiks visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Savienības ieguldījums attiecīgajā darbībā ir pienācīgi pamanāms. Šādus pasākumus veiks saskaņā ar Komisijas paziņojumu un pamanāmības rokasgrāmatu saistībā ar Eiropas Savienības ārējām darbībām.

Projekta īstenošanas laikā nodrošinās koordināciju ar plašu partneru loku, tostarp tiem, kas gūst labumu no citiem ES Padomes lēmumiem.

UNODA turpinās aktīvi iesaistīties neoficiālajā dzimuma aspektu un VIKI koordinācijas mehānismā, kas pašreizējā projekta ietvaros tika izveidots 2019. gadā.

5. **Ilgums**

Kopējais plānotais projekta ilgums, ieskaitot visas trīs tā pīlāru darbības, būs 36 mēneši.

6. **Ziņojumi**

UNODA regulāri sagatavos ziņojumus saskaņā ar sarunās panākto vienošanos.

7. **Kopējās izmaksas**

Kopējais aplēstais ES finansējums, kas nepieciešams II posma īstenošanai, ir XXX EUR.